

Vidners Examination

over

Grendserne imellem Norge Nordenfields og Sverrig

A° 1743 om Høsten

4de Volumen.

Senjens og Tromsøens Fogderier udi Nordland.

Anno 1743 den 16 Augustj. Paa Gaarden *Grøtangensbotten*, den østerste af *Gratangensfiords* botten i *Astafiords* Præstegield, af *Senjens* Fogdene i *Nordland* blev *Examinations* Retten over Grendsens Gang foretaget, overværendes Lensmand *Ole Jacobsen Øvre-Sel-sætter* paa *Rollensøe* med de af Fogden beskikkede LaugRettes Mænd, samt *Missionairen Peder Krog Hind* og *Finne-Skolemesteren Enoch Mikkelsen*, som efter *Requisition* her havde forsamlet en Deel af de saakaldede *Svenske Øst-Lapper* og *Norske Bøyde-Lapper*, til at være Vidner; Videre Kongelige Betientere mødte ei, som man ei kunde bie efter dem.

Og som dette *Astafiords* Gield og Tinglaug er det første og Østerste af det 3die, nemlig *Senjens* Fogderie i *Nordland*, saa berøres dets Leje og Strekning forud:

Fogderiet **Senjen**

bestaaer af Øer og det faste Land;

Øerne beskrives herefter ved hvert Præstegield;

Det faste Land har i Sønden til Vester *Saltens* Fogderie; i Nord Nordost det Fogderie *Tromsøen*, i Vester *Vesterhavet*, og deri nær Landet liggende Øer; i Øster er det sammenhengig med *Sverrigs Torne Lapmark*.

Den 1te Gaard af dette Fogderie i Sønden ved Vestre Siden paa det saakaldede Ud-Land eller paa den Øe *Hind-øe* er Gaarden *Sandtorf* 2. Miile sønden for *Tronæs-Kirke* paa samme Øe, hvorunder *Sandtorf sorterer*;

Den 1te Gaard i Sønden paa det saakaldede Jnd-Land, eller paa det faste Land ved Søe-Siden er den Gaard *Lavangen* i Botten af *Lavangens* Bugt, fra *Sandtorf* over *Tielsund* omtrent i Øster en god 1/4 Miil, svarendes under *Tronæss-Kirke*, hvorfra den ligeledes ligger i Sør 2. Miile.

Den Sønderste Gaard af Fogderiet i Øster op i Landet bliver denne Gaard *Grøtangsbotten* paa Botten af *Gratangensfiord* i *Astafiords* Præstegield, liggendes fra *Lavangens* Gaard i Ost-Nord-ost lige over Land 3 1/2 Miile, men til Søes igiennem *Gratangensfiord* og *Tielsund* over 4. Miile.

Den Nordreste Gaard af *Senjens* Fogderie ved Søe-Kanten i Vester er paa *Senjens-ø Vang*, sorterendes under *Lendviigens* Sogn, fra *Sandtorf*-Gaard paa *Hindø* og, fra *Lavangens* Gaard Paa det faste Land.....gode 9. Miile, hvilken Gaard *Vang* fra *Lendviigens* Kirke ligger i Nord-vest 1/2 Miil.

Den Nordreste Gaard af *Senjens* Fogderie paa det Vesterligste faste Land ved det Søndre Næss af *Malangens*-Fiord er *Tenskier*, fra *Vangs* Gaard i Øster 1 Miil, og fra *Lendviigens* Kirke i Nord-ost 1/2 Miil.

Den Nordreste Gaard i Øster op i Landet af *Senjens* Fogderie er *Mols-elven*, paa den Søndre Side af *Malangens* Elv, som der kort udtales *Molselv*, hvorefter denne Østerste Gaard sit Navn har, 1/4. Miil i Syd-ost fra *Malangens*-Fiord-Botten, fra *Lendviigs* Kirke 1 1/4 Miil i Sydost; fra den Østerste Gaard af Fogderiet, som tillige er den Sønderste, *Grotangsbotten* lige over Land i Nord en5 Miile,

De nærmeste Gaarder til dette *Senjens* Fogderie i Sør er af *Saltens* Fogderie ved Søe-Kanten *Horviig*-Gaard af *Lødingens* Præstegield paa Øen *Hinden*, 1/8. Miil Sønden for *Sandtorf*, hvilken *Sandtorf* er den Sønderste Gaard af *Senjens* Fogderie paa den Kant.

Den nærmeste Gaard i Sør af samme *Saltens* Fogderie paa det faste Land ved Søe-Siden er *Fieldal* af *Lødingens* Præstegield, fra *Lavangens* Gaard af *Senjens* Fogderie i Sør 1/8. Miil.

Den nærmeste Gaard i Sør til dette *Senjens* Fogderie op i Landet i Øster er af *Saltens* Fogderie *Ofodens* Præstegield den Gaard *Bierkviig* paa Botten af *Harjangens* Fiord, som ligger over et Eid (*isthmus*) 1 1/4 Miil Sønden for *Grotangsbotten*, den Sønderste Gaard i Øster af *Senjens* Fogderie.

Den nærmeste Gaard til *Senjens* Fogderie i Nord af *Tromsøens* Fogderie ved Søe-Kanten i Vester er den Gaard *Torsnæss* paa Øen, *Qualøe*, i Nord til Østen fra *Vangs* Gaard 1. Miil.

Den nærmeste Gaard paa det Vesterligste faste Land paa Nordre Side af *Malangsfjord* er *Andsnæss*, gaard, 1/2. Miil i Nordost fra *Tenskier* af *Senjens* Fogderie.

Den nærmeste Gaard til *Senjens* Fogderie i Nord af *Tromsøens*-Fogderie op i Landet i øster er *Ouersfiord* paa Botten af *Ouersfiord* af *Malangsfjord*, 1 Miil i Sydost fra *Maalselv*-Gaard af *Senniens* Fogderie.

Nu følger særdeles Spørsmåale til LaugRettet angaaende denne Bøyd:

Spørsm: 1. J hvad Præstegield og Fogderie ligger denne Bøyd, og af hvad Egn og Strækning er Præstegieldet?

Resp: Denne *Gratangens* Fiordz Bøyd ligger i *Astafiords* Præstegield og Tinglaug, som er det Østerste i *Senjens* Fogderie.

Astafiords Præstegield har Kirker

1. *Ibestads* Hoved-Kirke af Steen paa Øen *Rolløe*, havendes sit Navn af Præstegaarden

Ibestad.

og Bønder175 Mand.

2. Nærmeste *Annex* Kirke i Nord, *Havnens* Kirke, paa den Øe *Dyr-ø* paa dens Østere

Side imod den Søndre Ende, af Træ bygged, 2 1/4 Miil Norden for *Ibestads* Hoved-Kirke.

- har36. Bønder.
3. *Annex* Kirke i Nord til Vester paa *Tranøe*, af Timmer bygged;
- har53. Bønder.
4. Under Præstegieldet det *residerende Capellanie Lendviigen*, hvis Kirke af Timmer ligger ved en Bugt, 1/4 Miil Sønden for *Malangens* Fiordz Gab, fra Sør i Nord-Nord-ost fra *Ibestads* Hoved-Kirke en5 Miile
- har57. Bønder.
5. Kirken paa *Hillesøe*, af Timmer, liggendes fra *Lendviigens* Kirke j N: Nord vest 1 1/2 Miil, skal have af *Senniens* 12. af *Tromsens* Fogderie 30. ialt 42. Bønder.

Strekningen af dette *Astafiords* Præstegield ved Siø-Siden i Vester er fra den Sønderste Gaard *Reinsaae* paa det faste Jnd-Land, Miil Sønden for *Grafiorden*, til *Aglapen*, Næset af *Malangens* Fiord7 Miile.

Den Sønderste Gaard af *Astafiords* Gield op i Landet i Øster er *Grøtangsbotten* paa Botten af *Gratangensfiord* fra *Reinsaae* i Øster til Nord 2. Miile.

Den Norderste Gaard ved Søe-Sidens faste Land er *Teinskiær*, og

den Norderste Gaard ved Siø-Siden paa *Senjens* Øe er *Vang*, fra *Reinsaae* (den Sønderste Gaard) i Nord, beggegode 7. Miile.

Den Nordreste Gaard op i Landet af *Astafiords* Gield er den Gaard ved *Malangens* Elv, *Maalselv*, fra *Grøtangsbotten*, den Sønderste Gaard i Oster, en 5. Miile i Nord liggendes; Og Østen for denne *Maalselv* er en ny-lagd Gaard *Navern*, 3. Riffelskud derfra.

Sp. 2. Hvad er Landets Beskaffenhed? Om bestaaer af Øer eller fast Land?

Resp: Landet bestaaer af Øer og det faste Land; Øer ere

1. *Rolløe*, eller *Rollen*, Norden for *Tielløe* 1 3/4. Miil, fra Sør i Nord 1 Miil stor, og næsten ligesaa breed, har *Ibestads* Hoved Kirke paa den Østre Side, lidt Norden for *Gratangens* Fiordz Gab, Med den Søndre Ende gaaer den Sønden for *Gratangensfiords* Gab, og med den Nordre Ende hører den op midt imellem *Gratangens* og *Lavangens* Fiorder, ligger fra det faste Jndland med sin Østre Side 1/4 Miil i Vester, og fra Øien *Hinden* 1. Miil i Øster.

Har smaa Furre- og Bierke-skoug til Brendehved, og en 43. Bønder, paa Vestre Side Berget, og paa den Østre noget siet. Kirken er af Steen.

2. *Andørgen*, rundagtig, omtrent saa stor som *Rollen*, nemlig 1. Miil, ligger Norden for *Rolløe*, 1/4. Miil, og fra det faste Jndland i Vester 1/4. Miil, det Sund, som er imellem det faste Land, og disse 2. Øer, nemlig *Rolløe* og *Andørgen*, kaldes *Salangen* Fiord, det Sund imellem de samme 2de Øer, gaaendes fra Vester i Øster ind imod det Næss, der er imellem *Gratangens* og *Lavangens* Fiorder, kaldes udi Gabet, hvor det er vidt, *Astafiords* Gabet, men indentil, hvor det er trangest, *Ibestads* Sund af Kirken.

Det Sund imellem det Nordre Næss af *Andørgen*, og det faste Land, hvoraf Næsset hedder *Miøund-Næss*, kaldes *Miøund*, 1/4. Miil fra Sør i Nord, og 3. Børsse-skud bredt.

1/2. Miil i Norden fra *Andørgen* ligger *Øen*

3. *Dyrøe*, fra Sør i Nord 1. Miil lang, og 1/4. Miil breed, fra Jndlandet 1/8. Miil i Vester, og fra *Senjensøe* 1/2 Miil i Sønden, med et sletagtigt Field derpaa, og smaa Bierkehved; Herpaa ligger *Havnen* Kirke paa den Østre Side imod den Søndre Ende, af Timmer bygged.

1/2 Miil i Nordvest fra *Dyrøe* er den *Øe*

4. *Tranøe*, lang fra Sør i Nord 1/8 Miil, og en 2. à 3. Bøsse-skud breed, af slet Land, hvorpaa kun 1 Gaard er, fra det faste Land 1 Miil, i Vester, og fra *Senjensøe* 1/16. Miil i Øster; har smaa Bierke-Kratt, Kaabe-fangst, noget Lax-Fiskerie, og et Fugle-Vær; Paa den eene Side ligger den *Senniøe* 1 à 2 Bysse-skud nær.

Det faste Land eller Jndland strekker sig fra den Sønderste Gaard *Reinsaae* til *Lendviig* Kirke ved *Malangensfiords* Søndre Gabs Næss en 7 Miile, og op i Landet fra den Østerste og Sønderste Gaard *Grøtangsbottnen* til den Østerste og Norderste Gaard *Monselv* paa Søndre Side af *Malangens* Elv en 5 Miile;

Høyere i Øster er det fast med *Sverrigs Torne-Lapmark*.

3. Sp. Hvad Slags Fisk og Søefugl i dette Præstegield?

Resp. Torsk, Sej, Hveete, Flyndre, Ourer, Steenbid i Havet; Lax og Øreder i Elvene; Røe og Øreder i de ferske Vande. Vilde Gæss, Ænder, Eed, Maaser, Tenner, Kiel. Silden vil ikke alle Aar gaa her til.

4 Sp. Hvad *Havne*?

Resp: Fra *Kongsviughavn* i *Lødingens* Gield i Nord 1 Miil er i *Senjens* Fogdene *Tronæss* Gield.

1. *Snipholmen*, 1. à 2. Børsse-Skud Østen for *Hindøen*, 1. got Riffel-Skud lang, fra Sør i Nord, og omtrent saa breed; Paa denne *Snipholm* boer Ingen.

Fra *Snipholmen* i Nord 1/4 Miil er

2. *Græsholmen*, en Jægthavn alleene.

5 Sp. Hvad *Fiorder*?

Resp. Fra *Ramnæss*, det Nordreste Næss af *Ofodens* Fiord i Nord-ost til *Grafiorden* er2 3/4 Miil.

1. Denne *Grafiord* stikker i Syd-ost imod 1/2 Miil dyb, i Gabet 1/4 Miil breed; Midt i denne Fiord er en Strøm, 1 Skud breed, og et Par Riffelskud lang, dog ikke stridere, end at den kan roes.

1/4 Miil Norden for *Grafiord* i Nordost aabner sig Gabet af

2. *Gratangensfiord*, som er 1/8 Miil bredt; den strekker sig j Øster, og siden med sin Botten i Øster til Sønden 1 1/2 Miil dyb; 1/4. Miil fra Botten er en Strøm, 1 Børsse-Skud vid, og lang, hvorj god Sej-Fiskerj; Denne Fiord har den Art, at den fryser hver Vinter fra Botten til Strømmen, og undertiden ud til Gabet; Hvilket deraf maa komme, at det er stilt inde i Fiorden, og at saa mange ferske Vands-Bække fra Fieldene derj falde, som giøre Siø-Vandet saa sødagtigt, at de maa bruge Salt i Vandet, naar de koge fersk Fisk derj.

1/4 Miil fra *Gratangens* Fiord i Nord er

3. *Lavangens fiord*, i Gabet 1/8 Miil vid, ind i Landet 1 Miil dyb i Øster; Ved Gabet er derimod trang, men ved Botten breeder sig ud følgende
4. *Salangensfiord*, i Gabet 1/8 Miil vid, og ind i Landet i Øster 1/2 Miil dyb. 2 1/2 Miile Norden for *Salangen* er
5. *Reisen-fiord*, i Gabet 1/4 Miil bred, skiærer sig i Øster ind i Landet 3/4 Miil, og haver midt paa en Strøm, 3 Børsse-skud lang, 1 Steen-kast breed.

1/4. Miil Norden for *Reisenfiord* er

- G. *Finnefiord*, i Gabet 1/8 Miil vid, og ligesaa dyb.

De 4 første *Grafiord*, *Gratangens-* *Lavangens-* og *Salangens* Fiorder kaldes med et almindeligt Navn *Astafiorden*, og deraf det Sund imellem *Rolløe* og *Andørgen* Øe *Astafiords* Gabet.

6 *Sp.* Hvad for *Elve*, *Aaen*; *Fosser*, og *Vande*, hvoraf hine komme, gives i dette *Astafiords* Giæld?

Resp:

1. I *Grafiorden* falder en Aae Østen-fra af et Vand kaldes *Skoddebergvatten*, fra Sør i Nord 1/2 Miil langt, og 1/8 Miil bredt; Af dette Vands Nordre Ende gaaer Aaen j Vester imod 1/8 Miil i et andet rundt Vand, *Saltvatten*, 1/8 Miil vidt; deraf fortrinder Aaen videre i Vester nogle Bøsse-Skud lang i Botten af *Grafiorden*. Et Par Børsse-Skud Vesten for *Skoddebergvattenet* er i Elven en strid Foss, som fra et Berg ned-styrtes.
2. J *Gratangensfiords* Botten paa den Søndre Side indfalder en Aae, kaldet *Foss-elven* af *Eide-vattenet*; Dette *Eidevatten* ligger paa det Eid, eller *isthmus*, imellem *Harjangens* Fiordz Botten Sør, og *Gratangens* Fiordz Botten nord, er 1/8 Miil fra Sør i Nord langt, og 1 Riffel skud mer og mindre vidt; Jmellem dette Vand gaaer et smalt Eid, hvorover man paa *Reisen* fra *Harjangens* Fiord til *Gratangens* gik, *passerendes* et trangt Sund, nogle Skritt bredt, hvorved begge Deelee af dette *Eidvatten*, sammenhenge; Af dette *Eidevatten* rinder Aaen 1/2 Miil i Nord i *Gratangensfiords* Botten med en Foss ned over et Berg, 2. Børsse-skud fra Fiord-Botten. *Eidvatten* er fiskeløs.
3. J *Lavangensfiords* Botten rinder Østen-fra en Aae, der samler sig af Bække, fra Fiel-dene *Ritavara* og *Siss-oive* nedkommende, navnlig *Spansdal-elv*, der gaaer over 1 Miil lang i Vester i *Lavangens* Botten.
4. J *Salangens fiord* kommer Østen-fra *Salangens Elv* af det Field *Veitekiatza*, hvorfra paa begge Sider Bække nedflyde, og *formere* denne Aae, som løber mest i Vester først igiennem 2de *Vande*, *Øvre* og *Nedre vattene*, hvilke begge ved en kort smal Strøm, navnlig *Strokken*, henge sammen, og ere 1/2. Miil lange, og 3 Børsse-Skud meer og mindre brede, deraf det Nordere fra Fiordbotten ligger i Øster 1/4 Miil, siden fortgaaer denne *Salangens* Aae derfra i Vester i Botten af *Salangens* Fiord, i alt 1 1/2 Miil lang; J denne *Salangens* Elv 1/2 Miil Østen for *Øvre-Vatten* falder *Kulitesjok*, 1/2 Miil lang i Sør, ud af det Vand *Kulites-jaure*. J samme *Salangens* Elv, 1/2 Miil nær det *Øvre Vatten* er en

Foss, hvorover vel *Timmer fløttes*, men ei roes.

Ud af det Vand, *Magesaae-Vatten*, rundt, 1/8 Miil vidt, kommer fra Nord Ost den Aae *Magesaae*, rindendes i Sydvest 1/8 Miil lang i *Salangens* Botten paa Nordre Side; J foromtalte *Øvre* og *Nedre Vattene*, saa og i denne *Magesaae* fanges Øreter og Lax.

Sp. 7. Hvad *Myrer* og *Dale* i *Astafiords* Gield haves?

Resp: Ingen synderlig vide *Myrer* gives, ei heller *Dale*, uden Østen for *Salangens fiords* Botten en Dal langs med Elven 1/2 Miil lang, hvor dog kun 1 Mand boer.

Sp. 8. Hvor *Bønder Gaardene* ligge, og hvad de frembringe? *item* hvad for *Creatureer* holdes?

Resp: Gaardene ligge *Strøe-viis* paa de opreignede Øer, ligesaa paa det faste Land, nemlig: Paa *Søndre* og *Nordre Side*, *item* i Botten af *Grafiorden*; og ligeledes af *Gratangensfiord*; Fremdeles i Nord paa *Søe-Køsten* imellem *Gratangens* og *Lavangens* fiorder. Saa paa begge Sider og i Botten af *Lavangens* og *Salangens* fiorder; 1 Gaard paa *Søe-Kanten* imellem *Lavangen* og *Salangen*; Videre paa *Søe-Kanten* imellem *Salangens-* og *Reisens* fiorder; J *Reisensfiord* boer Folk til Midten, nemlig til *Strømmen*, ikke der indenfor. Østen for *Fiordene* op i Landet boer Jngen, uden 1 Mand 1/2 Miil Østen for *Salangsfjorden*.

Gaardene frembringe *Byg* og *Halv-Byg*, samt lidet *Rug*, men nu i de 3. sidste Aarer intet avlet. *Havre* modnes her ikke.

Frugt-Træer haves ei: Men *Tygebær*, og til *Fieldz* *Multibær* voxer vildt, og modnes i gode Aaringer.

Af *Creature* holde *Bønderne* *Heste*, *Keer*, *Gieder*, *Bukker*, *Faar*, *Sviin*; *Øst-Lappene* tamme *Reen* alleene; *Bøyde-Lappene* til deels *Reen*, til deels *Gieder* og *Sauer*.

Sp. 9. Hvad for *Skouge* haves, hvilke de *Privates*, hvilke *Kongens Alminding*? Om *Saugbrug?* og *SaltSyderj* holdes?

Resp: *Skougen* paa *Øerne* er lidet og ringe af smaa *Bierke-Kratt* til *Hved*.

Ved *Søe-Kanten* heller ikke meere.

I *Grafiorden* paa dens *Bredde* er kun 1 Gaard paa *Vestre Side*, der har noget *Furre* til *Huus-Timmer*. Østen for denne *Fiordz* Botten er *Furre-Skoug* til *Bygning* paa *Østre Side* af *Skoddevatten*, 1/2 Miil lang, Miil breed, *Kongens Alminding*.

I *Gratangens* *Fiord* paa *Fiord-Breddene* er bare *Bierk* og *Older* til *Brende-Hved*, ligesaa *Sønden* for dens Botten, paa *Eidet* til *Harjangens* *Fiord*.

I *Lavangen* ligesaa alleene *Bierk*.

I *Salangens* *Fiord* paa *Breddene* ligeledes alleene *Bierk*; Oven for Botten, 1/4. Miil Østen for *Øvre Vatten* begynder *Furre-skoug*, og strekker sig Nord et Par Miile lang hen imod *Malangens* *Skoug*, 1. Miil meer og mindre breed; Som er den beste i dette Gield og *Kongens Alminding*, hvoraf *Almuen* betiener sig til *Huus-Bygning*.

I *Reisens* *Fiord* Østen for Botten er og *Furre-Skoug*, som gaaer sammen med *forbem:te Salangens* *Skoug*, *Kongens Alminding*.

Saug-Brug og *Salt-Syderie* haves ei.

Sp. 10. Hvad *Slags Vildt* i *Astafiords* Gield er? og *Insecter?*

Resp: Biørn, Ulve, Ræver, Ottere, Riiskatter, Harer, Tiudere, Aarfugl, Riiper til Fieldz; Ved SiøSiden vilde Gæss, Ænder, Eed, og Maaser;

Ei havest Elg, Hiorter, vilde Reen, Eeghom, Viel-Frass.

Insecter eller U-tøyg ere til Fieldz Kleggen, eller de store Fluver, som i Sommerens Heede stikke og plage Reen-Dyrene, og nøde dem til at søge de kolde snaue Fielde.

Vaand, baade de som gaae i Vand, og de som grave sig i Jorden, og fortære Græss-Roden.

Muus, og Lemæm., som i tykt Taage nedfalde, og fortære Græsset: dog leve ei anden Vaars ny Græss over, hvoraf de skal døe.

Slanger og Ormer vides ei her af; Af Rotter har og ikke heller været for, end for 3 Aar siden de med Skibe ere i *Grafiorden* komne, hvor de have formeeret sig, og endnu ere.

Sp. 11. Om Sted eller Leilighed til *Rødnings Jorder*?

Resp: Det er ikke længe siden, at mange Jorder ere oprøddede, hvortil deels *Contribuere* de fra *Sverrig* for Krigen skyld hidfløttede *Svenske*.

Paa det Eid imellem *Harjangens-* og *Gratangens-*Fiorder, hvorover man reisede, saae man paa den 1 1/4 Miil Vejs god røddelig Land af Skoug, som var Bierk, fersk Vand, kostelig Græss-Land, hvor Græsset var en halv Mandz Høyde langt; Hvilket deraf kommer, at *Lappene* ligge der heel tillig om Vaaren med deres Reen, hvoraf Jorden gøres saa frodig. Paa dette Eid boede Jngen, men med Tiden, naar gode Aarer skulle blive, kan ventes Nybyggere at sette sig; Ligesaa i *Salangens* Dal ved Elven skal være dertil nogen Leilighed.

Sp. 12. Hvad *Fielde* merkelige ere?

Resp: Paa *Rolloe* dens Vestre Side ved den Søndre Ende er det Field

1. *Hall*, meget høyt, paa Søndre og Vestre Side bratt og snaut, paa den Nordre og Østre Sider hælder det neer, med Græss paa, langagtigt fra Sydvest i Nordost 1/8. Miil, et Par Børsse-Skud over bredt; Oventil gaaer det rundt op i en smal spidz Tind, sort og berget; deraf merkeligt, at Folk, som ere ude paa Fiskerie i *Senjens* Hav, 12. Miil borte, lader sig dette *Hall* være et Kiende-Merke til deres Hiemsted.

En kort 1/8. Miil Østen for dette *Hall* ligger det Field

2. *Drangen*, fra Vester i Øster 1/4. Miil langt, 2. Børsse-skud over bredt, ikke fuld saa høyt som foromtalte *Hall*, men med 3de rundagtige Tinder paa, fra Vester i Øster efter hinanden liggende; de 2de yderste ere spidse oventil, men den mellemste er raudvoren, og lavere, end de andre; den Vestre Tind heder *Drangen*, som højest, den Mellemste *Noen*, deraf saa kaldet, at, naar Solen staaer derover om Eftermiddag Klokken 3., saa er det Tid, at Folk skal spise til Noens, som er Eftermiddags-Kost, den Østerste Tind kaldes *Sula*, som bemerker en Kløvt, thi den har øverst i sig en Kløvt. Paa Nordre og Søndre Sider er Fieldet bratt, paa Vestre og Østre nedhældendcs, graat og snaut.

Imellem disse 2 Fielde *Hall* og *Drangen*, er en Læg, eller Fiel-dal, med 3. ferske Vande i, hvor Kør, ellers Foreller kaldede, fiskes; Aaen heraf rinder paa Vestre Side af Øen i Havet.

Midt paa Øen *Andørgen* er

3. *Aa-Tinden*, vel saa høy som *Drangen*, fra Vester i Øster 1/4. Miil lang, og et par Børsse-skud over breed, bratt paa Søndre Side, paa de andre Sider nedslutendes, rund-rygged, men paa Vestre Kantene opstiger en rund Tind spidz op ad, vel saa høy som *Drangens* den høyeste Tinde, snaut og berged allestedz.

Et Par Børsse-skud derfra i Øster er

4. *Sneefield*, saa kaldet, fordi Sneen derpaa stedse ligger; J Liene græsset, langagtig rundt, høyere end de andre forrige.

Strax Østen der for er det Field

5. *Stakken*, som bemerker det samme som et Qvinde-Skiørt, deraf saa kaldet, at det er Saaledes skabt, neden til vidt, smal og rundvoren op gaaendes, lavere, end noget af de andre, snaut og berget.

Paa den Nordre Side paa denne *Andørgen-Øe* er

6. *Orbosta-Tinden*, paa Nordre Side til Havet bratt, paa de andre Sider nedhældendes, lang fra Vester i Øster næsten 1/8. Miil, halv saa breed, ovenpaa snau, paa Sidene i Liene græssed. Tinden er omtrent saa høy, som *Hall-Tinden*, dog rundvoren.

Paa *Dyrøe* heder det sletagtige Field

7. *Gumme*, deraf at det paa Søndre Side oven til er rødagtigt, og seer ud, som Gumme-ost, der koges her i Landet af Melk, og er rødvoren; Neden ved Roden er det grønagtigt, fra Vester i Øster et Par Børsse-Skud langt, halv saa bredt, paa de andre Sider og ovenpaa har det Græss og Bierke-Skoug.

Paa det faste Jnd-Land ere Søndene fra Fielde:

Det Søndre Næss ved Gabet af *Grafiorden* heder

8. *Swælen*, ikke meget høyt, paa den Nord-vestlige Side bratt, paa de andre Sider hældendes, fladt oven paa, og bart, paa Sidene græsset med lidet smaa Bierke-Skoug.

Paa den Nordre Side af *Grafordens* Gab er Fieldet

9. *Stræte*, fra Syd-vest i Nord-ost hen til *Gratangens* Fiordz Gab, 1/4. Miil langt, et Par Børsse-Skud bredt; Paa den Vestre Side til Søen bratt, paa de andre 3. Sider sluter det ned, fladagtigt ovenpaa, meget høyt, som *Hall-field* under No. 1, snaut ovenpaa, paa Sidene har det af det grove Blom-Græss, hvoraf Roden bruges til *Creaturene*.

Af dette *Stræte* strekker sig Tangen hen til *Gratangens* Fiords Gab, og formerer der det Søndre Næss, hviiiket her kaldes *HillesHavn*, fordi der er en Nød-Havn for Jægter.

Paa Nordre Side af *Gratangens* Fiordz Gab gjør Næsset

10. *Blaafieldet*, rundvoren, et Par Børsse-Skud stort, ikke høyt, paa Søndre Side fladt, paa Nordre Side med en rund Knoll ovenpaa, som en Huve-Poll, snaut og blaalt overalt.

Paa Nordre Side af *Gratangens* Fiord skiær sig hen til Botten

11. *Aasteen-Horn*, langt fra Vester i Øster 3/8 Miil, et Par Børsse-skud bredt, temmelig høyt paa den Østre Ende med en lang rundagtig Tinde paa, som er Hornet af Fieldet, og gaaer lidet kroged i Øster, snaut oventil, med Græss paa Sidene og Bierke-Skoug; Af dette Field rinde vel en 50. Bække i Søndene ned i Fiorden.

Norden for *Blaafield* ved Siø-Siden, er ved en liden Græss-Dal adskilt,

12. *Løvdalsfield*, temmelig høyt, bratt i Nordre og Søndre Ender og paa Vestre Side ud til Havet, paa Østre Side henger det med andre smaa Fielde sammen; Fra Vester i Øster 1/8 Miil langt, et Par Børsse-Skud bredt, snaut ovenpaa, og rundrygget.

Norden for *Løvdalsfield* gaaer en Field-Slette med Bierke-Skoug paa, kaldet

13. *Selnæs-Hej*, hen til *Lavangens* Fiordz Søndre Næss, og *formerer* dette Næss *Selnæss*, derfra vender den sig i Øster langs med Fiordens Søndre Bredde hen imod Botten.

Paa Botten af *Lavangens* Fiord er det Field

14. *Spans-Tinden*, temmelig høy, gaaer rundagtig op øverst i Spidsen kløved, hvilken Kløvt kaldes *Sula*; 1. Børsse-skud over vid.

Fra *Spans-Tinden* strekker sig en Field-Slette, kaldes

Hei, i Vester langs med *Lavangens* Fiords Nordre Bredde, med Græss og Bierk paa Sidene, men snaut oven paa; den Vestre Ende gaaer ud til Søe-Kanten, *formerendes* *Lavangs-Næsset* ved Fiord-Gabet.

Nord-derfra siunes slette Field-Hejer snaue oven paa.

Sp 13. Om *Told-Losse-* og *Lade-Stæder?* item om *Herregaarder?*

Rp: Nej; Hist og her i Landet ligge *Tronhiems* og *Bergens* Borgere, som ved Søe-Siden har deres Husse, kaldede Borgerleje; Ellers maa Jndvaanerne selv med Jægter 2de Gange om Aaret føre deres Fisk og Landets *producter* til *Bergen*, over 120. Miile herfra didhen og ligesaa mange tilbage; Ønskende ligesom der Sør, at faae en Kiøbstad her Nord i Landet, for at befries for de bekostelige Rejser til *Bergen*, hvorpaa det hender sig, at Jægtene og Folk komme til Skade.

Herre-Gaarder ingen, uden de Strøe-Gaarder, som svare under *Reinsklosters* Godz ved *Tronhiem*:

Sp. 14. Hvori Bøndernes *Næring* bestaaer?

Resp. Af Søen; Thi siden Kornet i 4. Aar har frosset, have mange Jntet, endeel 1 à 2. Bismerpund Korn, ganske faa meere saet; Skoug haves ikke, uden til fornøden Huusbygning, at fortiene noget af.

Sp. 15. Om *Mineralia, Naturalia*, eller *Merkverdigheder?*

Bp: De første ere u-kjendte; Hvad af de sidste haves, er bag efter denne *Act* tilføyet.

Sp. 16 Hvilke ere de *nærmeste Gaarder* til dette Præstegield?

Resp. De nærmeste Gaarder til *Astafiords* Gield ere i Sør ved Søe-Kanten den Gaard *Fieldal* af *Lødingens* Gield, fra *Reinsaae*, den Sønnerste Gaard i *Astafiords* Gield 1/2 Miil.; og i Øster op i Landet *Bierkviig* i *Ofodens* Gield, fra den Gaard *Grotangs-Botten* i *Astafiords* Gield i Sør liggendes 1 1/4. Miil;

De nærmeste Gaarder i Nord til *Astafiords* Gield ved Søe-Siden, ere de samme, som til *Senniens* Fogdene se *pag. 252.*

Op i Landet ligeledes de samme, som til *Senniens* Fogdene, see p: *252.*

Den nærmeste Gaard til *Astafiords*. Gield i Vester er *Sør-Rollens* Gaard paa Søndre Side af *Rolløen* af *Tronæss* Prøstegield, en god 1/4. Miil Vesten for *Reinsaae*-Gaard, over *Salangens* Fiord.

Sp. 17. Hvad Vej herfra, og hvordan den er til *Sverrig* paa dette Sted?

Resp: Om Høyeste Sommer ved *Sanct Hans* Tid kan en Karl med løs Hest fare ridendes fra *Gratangens* Fiords Botten over Myr- og Field-Land, dog med Besværighed, en 3. Miile Vejs til *Torne-vatten*; Herpaa fares siden i Baad en 6. Miile langt, og derefter ligeledes i Baad paa *Torne-Elv*, dog hvor denne Elv har Fosser, der drages Baaden over Land forbi, forst til *Jokkaskervs Lappe-Kirke*, og derfra efter *Torne-Elv* til *Toma-Stad*; Saa *Torne-Vatten* med Elven til Staden er en 44. Miile; *Passagen* fra den *Norske Gratangens* Fiord gaaer paa den Søndre. Side forbj det Field *Siss-oive*, det Vand *Niurjauri*, *Gueggel-Field* til *Torne-Vand*.

Men uden for høyeste Sommers Tid er ikke vel fremkommendes med Hest; og om Vinteren ikke anderledes, end paa Skier, og i Kieredser med Reen for.

Sp. 18. Hvad for *Lap-Finner* her ere?

Besp: *Missionairen Peder Krog Hind* indleverede et *Mandtalt* over de *Norske* Boe-Finner, og *Bøyde-Lapper*, hvoraf hine vare4

Disse49

Svenske Østlapper angav han Navn paa til.....75.

Hvilke sidste om Sommeren sidde paa de *Norske* Fielde, men om Høsten til *Sverrigs Torne-Lapmark* overfare; De Nærværende *Lapper* meente, at af disse *Svenske Østlapper* vare der vel 100. foruden deres *Familier*, som Vesten for *Kiølen* i *Norske* Fielde af dette *Giolds District* tilholde.

Hvilket *Missionairens Mandtall* bielægges L: A.

Manden paa *Grøtangsbotten* berettede, at han i *Lector von Vestens* Tid var *Missions* Skolemester, og foer baade han med *Missionairen*, og den anden *Lappe-Skolemester*, til Fieldz og besøgte de *Svenske Øst-Lapper* der, som toege skikkelig imod dem, og loede sig underviise: Men efter *Leetor von Vestens* Død kom det af med denne Besøgsse, som nu ikke skeer.

Denne Mand paa *Grøtangsbotten* heder *Jacob Olsen*;

Om disse *Lapfinner* forklarede *Laug-Rettet*, ligesom i *Rotangens* Fiord, i næstforrige *Act* af denne Sommers *Protocoll pag. 166*, at deraf ere 3de Slags:

1. ***Bue-* eller *Boe-Finner***, som sidde stadig ved og bruge deres Gaarder og Fiskerie, ligesom andre *Norske* Bønder.
2. ***Norske Bøyde-* eller *Field-Lapper*** blive her og stadig i *Norge*; og tilholde enten i *Kongens Alminding*, eller paa Bøndernes Fieide, en deel have Bøndernes Forlov hertil, en deel ikke; Af disse *Bøyde-Lapper* siger *Laug-Rettet*, at Mangfoldige fra *Sverrig* hidover komme udarmede, hvoraf nogle trygle sig frem fra et Sted til andet, at det ret besværger Almuen; Om Vinteren sidde de ved Fiordene og fiske, og bruge Skougen, som dem lyster, uden at spørge Bonden, paa den Tid, (om Vinteren nemlig) de deres Reen med de *Svenske Østlapper* til *Sverrigs Lapmark* have oversendte; Om Sommeren, naar de ved de *Svenske Øst-Lapper* have faaet deres Reen tilbage, ligge de i Fieldene, hvor de viil, uden Lov; Nogle af disse *Bøyde-Lapper* have nu nogle Reen, nogle Jngen:

de som have Reen, siger Laug-Rettet, svare til den *Norske* Foged Skat aarlig, à 24. 32. og 48 β hver, efter sin Ledighed.

3. *Svenske Østlapper* ere de, som Aarlig-aars om Vaaren over Grendsen komme, og benytte sig af de *Norske* Fielde, og fare om Høsten over igien; disse svare intet noget til *Norges Crone*.

Af disse *Østlapper* og *Norske* Bøyd-lapper vare nu for Retten tilstæde, som efter min *Ordre* og Budskikkelse fra *Missionairen*, fra Fieldene vare nedkomne, en deel, hvoraf jeg toeg de kyndigste til Vidner over Grendse Gangen paa dette Sted; Eedens Forklaring blev dennem af Lovbogen for Retten forelæst, og af Tolken *Erik Helsæt* betydet, hvorefter de, som Vidner bleve, aflagde deres Corporlig Eed, og Een efter den Anden *examinered*, som følger:

Bilag Lit. A.**Optegnelse**

for Welædle og Welbyrdig Hr. *Major Schnitler* paa de Lap- og Field-Finner, Saa vel de, som stædse her ved Grænserne Sig opholde, Som de. Der om Someren hid til Grænserne fra Sverrig plejer at overkomme, Samt paa endeel Fielde her i *Districtet* fra Sør til Nord, saa vidt mig er bleven vitterligt og bekiendtgjort.

Finnernes Navne, Som stædse Sig her i *Districtet* opholde i *Graffiorden*

Michel Gunnensen
Jon Jonsen Reen-Fin
Peder Aschildsen
Anders Pedersen
Jon Nielsen Boefin
Lars Pedersen Reen-Fin
Jon Olsen Reen-Fin
Ole Guttormsen Reen-Fin

Amund Henrichsen Reen-Fin
Ole Erichsen Reen-Fin
Michel Andersen Senior Reen-Fin
Povel Aanesen Reen-Fin
Guttorm Povelsen Reen-Fin
Henrich Povelsen
Jon Andersen Forse Huusmand

Grattangen

Henrich Erichsen
Niels Andersen
Per Henrichsen Reen-Fin
Niels Larsen Reen-Fin

Jon Andersen Reen-Fin
Ole Rasmusen Reen-Fin
Michel Andersen Junior Reen-Fin
Aanen Larsen

Lapper i Gravfjorden, Gratangen, Lavangen og Salangen.

Povel Pedersen Reen-Fin	Jon Halversen Buskabs-Fin
Lars Henrichsen Reen-Fin	Lars Nielsen Reen-Fin
Ole Andersen	Peder Nielsen Jordfin

Lavangen

Michel Povelsen Reen-Fin	Peder Larsen Reen-Fin
Povel Michelsen Reen-Fin	Jon Olsen Reen-Fin
Gunner Michelsen Reen-Fin	Rasmus Grimsen Jordfin
Lars Olsen Reen-Fin	Ole Pedersen ligesaa

Salangen

Niels Erichsen Rein-Fin	Niels Olsen
Niels Larsen Reen-Fin	Jon Jonsen Buskabs fin
Hans Christophersen Buskabs fin	Michel Larsen Reen-Fin
Gunner Jensen Jordfin	Peder Nielsen Reen-Fin
Lars Andersen Buskabs fin	Jon Henrichsen Reen-Fin
Ole Erichsen Jordfin	Lars Henrichsen Reen-Fin
Lars Jonsen Reen-Fin	Ole Kenna
Anders Henrichsen Buskabs-fin	Lars Andersen

Af ovenskrevne Finner ere 4 Bøxsel- eller Bøe-mænd de andre 49 ere Bøygde-finner, deels Buskabs- deels Reen-finner, hvilke alle dog om Høsten flottes til og nærer sig med Fiskerie ved Sø-siden, samt stædse her i Fiordene forblive.

De *Svenske Lappers* Navne, Som aarlig om Sommeren hid til Grænserne med deres Reens-Dyr plejer ad nedkomme ere Effterskrevne

J Graffiorden, Grattangen og Lavangen

Jens Andersen	Lars Michelsen
Ole Larsen	Jon Michelsen
Niels Amundsen	Lars Guttormsen
Amund Nielsen	Thomas Larsen
Anders Amundsen	Peder Pedersen
Per Michelsen	Povel Pedersen
Knut Pedersen	Ole Nielsen
Michel Pedersen	Peder Henrichsen
Henrich Michelsen	Lars Pedersen
Michel Jonsen	Peder Povelsen
Anders Jonsen	Ole Pedersen
Povel Olsen	Raavast Persen
Anders Povelsen	Niels Raavast
Henrich Olsen	Jon Henrichsen

Lille Michel	Peder Henrichsen
Svarte Knut	Peder Rasmusen
Niels Knutsen	Michel Jonsen

Svenske Lappers Navne, Som aarlig om Sommeren hid over flytte, og nedkomme i

Salangen

Niels Thomasen	Anders Povelsen
Anders Andersen	Henrich Knutsen
Anders Jonsen	Henrich Michelsen
Michel Henrichsen	Peder Henrichsen
Ole Michelsen	Michel Jonsen
Joseph Michelsen	Henrich Henrichsen
Knut Knutsen	Peder Nielsen
Niels Knutsen	Povel Larsen
Thomas Larsen	Povel Andersen
Jon Andersen	Anders Henrichsen
Ole Larsen	Thomas Jonsen
Lars Larsen	Knut Henrichsen
Amund Larsen	Henrich Henrichsen
Jon Henrichsen	Thomas Rasmusen
Ole Knutsen	Peder Larsen
Niels Andersen	Knut Olsen
Anders Andersen	Jon Pedersen
Peder Pedersen Kenna	Jon Rasmusen
Niels Arentsen	Peder Jonsen
Erich Pedersen	Peder Pedersen
Povel Olsen	

75 Sv. Østlapper

Grænse-Fieldenes Navne 'fra Sør i Nord fra Ofoden af at regne indtil Reisen.

<i>Kuefield</i>	<i>Tarfield</i>
<i>Næverfield</i>	<i>Bojadas</i>
<i>Massingfiéld</i>	<i>Schaloteicha</i>
<i>Store Jogge</i>	<i>Lommo varre</i>
<i>Lille Jogge</i>	<i>Woschems [Waschems?]</i>
<i>Waddevæ</i>	<i>Næverfielde</i>
<i>Junnas</i>	<i>Alla</i>
<i>Weite-Kiatza dvs. Lyse-field</i>	<i>Helligfielde</i>

Lapper i Salangen. Fjeldene fra Ofoten til Sør-Reisen.

Fieldenes Navne, hvor de Nordske Finner om Sommeren plejer at ligge ved med sine Reens Dyr fra Sør i Nord ere Effterskrevne.

<i>Rævscharet</i>	<i>Sage-fieldet</i>
<i>Schaarbærfield</i>	<i>Kolle-Sem dvs.</i> Fiskeløs-field
<i>Due-Dalen</i>	<i>Ala dvs.:</i> Alfield
<i>Store Kaalbenfield</i>	<i>Varra-Dala dvs.:</i> Fagerdal
<i>Hessebergfield</i>	<i>Rundfieldet</i>
<i>Moldfordal</i>	<i>Kal dvs.:</i> Kalke-field.
<i>Kelis dvs.:</i> Middags-field	

Fieldenes Navne paa begge Sider af Wejen til Field-Ryggen: Hvor, effter de gemeene Mands Sigelse, formeenes at *Grænse-Skielet* skal være:

Fra <i>Graffiorden</i>	Fra Fiorbotnen i <i>Grattangen</i>
<i>Svælen</i>	<i>Aasteenhornet</i>
<i>Schaaberget</i>	<i>Store Kaalben-fieldet</i>
<i>Schavliekolden</i>	<i>Lille Kaalben-fieldet</i>
<i>Segel-fieldet</i>	<i>Wærhovet</i>
<i>Older-fieldet</i>	<i>Massing-fieldet</i>
<i>Ræv-fieldet</i>	<i>Kaabbenæsset</i>
<i>Nauste-fieldet</i>	Fra disse sidst benævnte
<i>Jnner-fieldet</i>	Fielde løber Elvene hid ned ad
<i>Jogge</i>	

Fra disse siste Fielde rinder
Elvene hid ned ad

Fra *Salangen*

<i>Kaabbe-Ryggen</i>	<i>Lodno-Warre, dvs.:</i> Blom-field
<i>Kal-Koeijve, dvs.:</i> Kalke-field	<i>Koddo-Blees, dvs.:</i> Rogn-field
<i>Weihe-Koeijve, dvs.</i> Kaaber-field	<i>Lano, dvs.:</i> laane-Field

Fra disse sidst bemeldte Fielde løber Elvene hid ned ad.
Saaledes rigtig Anført effter det, som for mig angivet er testerer

Welædle Hr. *Major*
Deres
obiigærede tiener
Peder Krog Hind